

Klimat- och näringsdepartementet

Energienheten

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar

Angående promemorian Sänkning av reduktionsplikten för bensin och diesel

Diarienummer: KN2023/03617

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder 9 000 små, medelstora och stora företag med cirka 300 000 medarbetare, får med anledning av remissen anföra följande:

Allmänna synpunkter

Svensk Handels medlemsföretag är genom sina verksamheter inom handelns olika delar stora beställare av transporter och i vissa delar också transportörer. Sett till tonkilometer är handeln den bransch i Sverige som transporterar mest bortsett från malmtransporter. Tillförlitliga, hållbara och kostnadseffektiva transporter är avgörande för att den svenska handeln ska fungera.

Handelns transporter skiljer sig från övriga näringslivets transporter på så sätt att våra varor har oerhört många leveranspunkter då de dels måste nå butiker i alla Sveriges kommuner, dels måste nå konsumenterna på den plats som konsumenterna själv önskar och ofta på tider som passar mottagaren. Inom dagligvaruhandeln rör det sig dessutom ofta om brådskande leveranser med färskvaror då konsumenterna helst vill ha så stor del av produktens hållbarhetstid hemma snarare än på ett lager eller i en butik.

Handelns inrikes transporter sker till drygt 90 procent med lastbil (mot snittet i näringslivet som är 65 procent). Drygt 5 procent sker med tåg och resterande få procent sker med fartyg eller flyg.

Då marginalerna generellt sett är låga inom handeln är det viktigt att transporterna är kostnadseffektiva samtidigt som branschen har höga miljöambitioner – inte minst drivna av konsumenters förväntningar och krav.

Synpunkter på utredningens förslag

Svensk handel ställer sig positiva till att se över nivåerna i reduktionsplikten. En reduktionsplikt som närmar sig samma nivå som jämförbara länder skulle påverka den svenska konkurrenskraften positivt. Samtidigt behövs det ett ambitiöst, teknikdrivet och framåtsyftande arbete för att säkerställa att Sverige når de klimatpolitiska målen. Vi är därmed inte övertygade om att EU:s miniminivå som nu föreslås bli den svenska nivån är rätt väg att gå.

Utsläppsminskningar bör inte skjutas upp. Med högre utsläpp blir de negativa effekterna av klimatförändringarna större och även om teknikutveckling gör utsläppsminskningar billigare riskerar också kostnader bli högre i framtiden för utsläpp och hantering av risker relaterat till klimatförändringar.

Svensk Handel kan se både fördelar och nackdelar med en översyn av reduktionsplikten. Vi efterlyser en tydligare konsekvensanalys och beskrivning av hur Sverige ska uppnå sina ambitiösa klimatmål.

Promemorian beskriver hur den införda reduktionsplikten syftade till att nå de klimatpolitiska målen för svenska transporter men hur reduktionsnivån inte tagit tillräcklig hänsyn till samhällsekonomiska konsekvenser. Högre drivmedelskostnader har påverkat det svenska näringslivets konkurrenskraft negativt. Svensk handel delar även promemorians beskrivning av hur nuvarande lagstiftning lägger oproportionerligt stor vikt vid att reduktionsplikten ska bidra till att nå etappmålet för inrikes transporter, utan att tillräcklig hänsyn tas till konsekvenserna för andra samhällsmål.

Reduktionsplikten påverkar priset på drivmedel och således även kostnaden för handeln, en bransch med redan små marginaler. Vidare påverkar höga drivmedelskostnader konsumtionen och konsumtionskraften. Dels syns kostnaden för bränslet direkt vid köp av drivmedel för konsumenten, dels påverkar priset även konsumtionen genom indirekt högre kostnader för handlarna via sina transporter vilket ger högre priser, mindre marginaler och sämre konkurrenskraft.

Svensk Handel är dock positiva till ambitiösa klimatmål och branschen är långt framme i många avseenden. Ska de svenska målen för transportsektorn nås behövs således andra verktyg eller incitament införas för att främja vägen mot minskade klimatutsläpp. Ett steg på vägen är omställningen till elektriska fordon eller fordon med andra mer miljövänliga bränslen. Handels omställning till elfordon går framåt, var femte lastbil som nyregistrerades under juli 2022 var eldriven, vilket påverkar uppsatta klimatmål positivt.

Handeln efterlyser fler verktyg kopplat till elektrifiering som ett alternativ för att bibehålla de höga ambitionerna i klimatmålen, trots en sänkt reduktionsplikt. Det skulle som ett exempel finnas incitament för merkostnadseliminering vid inköp av elektrifierade transportbilar även i det lättare segmentet likt i Tyskland.

Regeringens arbete med att tillåta att fordon på upp till 4,25 ton som drivs med el eller annat miljövänligare bränsle med B-körkort skulle även kunna bidra till utvecklingen. Klimatklivet och klimatpremien för lastbilar var som ett exempel något som uppskattades av handeln och medförde en ökad investeringsvilja hos aktörerna.

Gällande nivån på reduktionsplikten är nivån på 6% inte tydligt motiverad i promemorian och alternativa, högre, nivåer bör analyseras både utifrån klimat- och kostnadspåverkan. Inom reduktionsplikten finns det dessutom kontrollstationer som bör användas för att göra löpande justeringar. För det svenska näringslivet är det viktigt att reduktionsnivåerna på längre sikt fastställs i närtid. Handeln är beroende av långsiktighet och förutsägbarhet, oklarheten kring framtida reduktionsnivåer medför en osäkerhet för svenska företag vilket hämmar investeringsviljan i nya fordon och smartare transportlösningar.

Som Riksrevisionen (RiR2023:13) visar är den nu gällande trappan för reduktionsplikten svår att behålla, ambitionen att nå "EUs miniminivå" måste leda till nya instrument för att nå nationella mål. Sverige har goda förutsättningar genom en stark och tekniktung industri, mångåriga erfarenhet av miljöeffektiva lösningar och fossilfria drivmedel att nå uppsatta mål.

Svensk handel ser fram mot praktiskt hållbara lösningar för att nå klimatmålen, samtidigt som regelverken behöver vara tydliga, enkla, förutsägbara och långsiktiga för att nå målen. Svensk handel ser positivt på en vidare analys om hur förnyelsedirektivet ska genomföras för att inkludera fler drivmedel. Tydliga regler underlättar handels investering i miljö- och klimatsmarta fordon samt en snabbare uppbyggnad av infrastrukturen för elfordon. Som alltid vill vi understryka långsiktigheten i politiska beslut så att branschen vågar investera i rätt lösning och drivmedel.

Svensk handel ser fram mot framåtsyftande förslag på hållbarhetsområdet. Handeln har höga ambitioner för att vara en del av lösningen på de utmaningar som finns inom hållbarhetsområdet.

SVENSK HANDEL

Henrik Ekelund

Tf chef Näringspolitiska enheten

Åsa Coenraads

Näringspolitisk expert